

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 34 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 3 "

Anul de Duminică
Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și America . . . 10 Cor.

Anul de zi pentru România și strălucitate pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la administrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Francisc Iosif I.

Azi, se încheie anul jubileului de 60 ani de domnie a împăratului Francisc Iosif I.

Cu prilejul acesta vor avea loc mari serbări în Viena, cari vor încheia în mod demn șirul de un an al strălucitului jubileu împărațesc. După felicitările și omagiile pe care le-au adus lui Francisc Iosif I. aproape toți suveranii Europei, au rămas acum la urmă omagiile supușilor săi proprii, a popoarelor sale credincioase.

Iar acestea se manifestă cu prisosință. Nu lipsește din corul felicitanților nici chiar parlamentul din Budapesta, acel parlament care ar putea avea și el un jubileu: tot șasezeci de ani se împlinesc de când detronă pe tânărul de 18 ani, care urcă atunci tronul și care nu eră altcineva decât chiar Monarhul jubilent de azi. Ce prilej fericit pentru amândoi, și pentru iubitorii și pentru felicitanții, de a se bucura împreună și, firește, sincer de aducerile aminte comune.

Dar dela alaiul din Viena sunt și d'aceia cari lipsesc, sunt și absentști. În sfârșit nu vor fi având toți atât de puternice reminiscențe comune cu Francisc Iosif ca parlamentul din Budapesta. Intre aceștia este și poporul românesc. *Reprezentanții săi legali, deputații români d'accea au și părăsit ostentativ sala camerei, când aceasta a adus hotărîrea să-l felicite pe Francisc Iosif.*

Poporul românesc nu se poate alătura la omagiile cari azi i-se aduc lui Francisc Iosif. Ar fi poate mai mică fățarnicia ca cea din Budapesta, dar tot fățarnicie ar fi să ne ală-

turăm și noi la alaiul împărațesc. Nu putem serba. Suntem cu mult prea răniți, prea loviți și umiliți decât să putem masca starea noastră sufletească.

Ziua aceasta să fie însă și pentru noi ziua aducerii aminte. Să ne aducem aminte de părinții noștri cari au murit moarte de eroi apărând tronul. Să ne aducem aminte, dar să nu cântim. Nu pentru Francisc Iosif s'a vărsat șiroaie sângele părinților noștri, ci pentru tronul habsburgic a cărui menire nu poate fi aceea pe care i-o dă azi Francisc Iosif.

Nu serbăm deci azi, pentru că nu putem fi nici fățarnici ordinari, nici lipsiți de cea din urmă demnitate de a săruta palma care ne lovește în chipul cel mai crud cum vre-o dată a fost lovit un popor. Antidinastici însă nu suntem. Pe tronul habsburgic fost-au și domnitori cari au răsplătit virtuțile fără păreche ale neamului nostru nenorocit.

E simplă chestie deci de demnitate să stăm modești la o parte. Aceasta este sentimentul obștesc al tuturor românilor de sub orice stăpânire și dacă principele Ferdinand al României a fost și el la Viena, desigur n'a dus cu sine și inimele supușilor săi, a fraților noștri.

Nu suntem un popor nici ingrat nici nestatornic care își schimbă sentimentele de pe azi pe mâine. Dar își are și inima logica ei.

De patruzeci de ani răbdăm cu resemnare supraomenească zi de zi, an de an lovitură peste lovitură, toate în numele Majestății Sale Francisc Iosif I. În acești pa-

truzeci de ani dinasticismul nostru a trăit și s'a hrănit mereu din epoca lui Șaguna, din clemența regească cu care s'au răsplătit atunci enormele sacrificii ale poporului nostru pentru dinastie. Din toate acestea însă ce-au mai rămas? Părinții noștri s'ar cutremura în morminte dacă ar vedea ce soartă am ajuns și cum înzădar s'a vărsat sângele lor. De patruzeci de ani trăim numai cu nădejdi, dar capitalul moral al acestui dinasticism a ajuns să se cheltuiască de mult întreg și ori cât de greu, dar în cele din urmă, poporul românesc nu i-a mai rămas decât să-și ia rămas bun dela nădejdea sa în Coroană. Împăratul Francisc Iosif I-ul a pierdut inima poporului care l-a iubit atât de mult, înainte de a câștiga pe aceea pe care a căutat-o.

Azi stăm singuri, izolați și fără altă nădejde decât aceia pusă în propriile noastre virtuți. Este grea, extrem de grea situația noastră, tot e mai bine însă așa decât să calculăm și mai departe cu factori imaginari.

Să ne reculegem, să stăm strînși uniți, nu este poporul român o cantitate atât de neglijeabilă care să nu trebuiască nimărui. Va veni vremea, poate nu este chiar departe, când în interesul monarhiei, ba chiar în interesul tronului habsburgic, se va mai face apel la noi, acest apel nu credem însă că îl va mai face Francisc Iosif.

Nu serbăm dar azi, să consacram însă și noi ziua aceasta aducerilor aminte. Să ne aducem aminte și să învățăm.

FOIȚA ZIARULUI "TRIBUNA".

Împăratul.

Sunt 60 de ani, de când Francisc Iosif I, un tânăr de abia 18 ani a urcat, între împrejurări nespuse de grele, tronul habsburgic, pe care a vântul spre libertate al popoarelor trezite începu să-l șgăduie din temelii.

În familia împărațescă s'a petrecut la 2 Decemvrie 1848 o scenă foarte dură, când bunul și neputinciosul Ferdinand, care nu eră chemat să cărmăneasă o împărăție ca cea habsburgică, abdică în favoarea acestui tânăr, care urcând cu îngrijorare treptele tronului ce să clătăcă, își luă pentru totdeauna rămas bun dela tinerețe, pe cari nu i-a fost îngăduit a le trăi deplin.

Revoluția maghiară luase până în acel timp proporții inferocitate. În toată curgerea iernii și a primaverii următoare ostirile ungurești răsvărite au secerat sub conducerea isteafă a lui Arțur Görgey în nord și a lui Bem în Ardeal mai mult decât o biruință. Generații austriaci stăteau hucrași ca hr. Pachner, care ascultând de vorbele binevoitoare ale vecinilor noștri cu suflet de iepure, în loc de a primi propunerea comitetului românesc, care cerea arme împărațesti pe seama gloșășilor noștri, preferă a se refugia cu armata sa cu tot în Muntenia lăsând lângă magazinul de arme, cu toată munția din Sibiu și Brașov, în mâna biruitorului Bem.

Maghiarii n'au voit să-l recunoască atunci de rege al lor pe Francisc Iosif I, fiindcă nu s'a încoronat după formalitățile vechi ale constituției

lor avitice. Românii însă au primit cu bucurie pe acest tânăr împărat, dela care așteptau împlinirea multor nădejdi pe cât de vechi, pe atât de legitime.

În conferința convocată la Sibiu, de Șaguna, pe 16/28 Dec. 1848, românii sau grăbit a-l recunoaște de împărat și a trimite din stiuul lor o deputație, care să vestească până la înălțimea tronului credința și alipirea seculară a poporului nostru față de strălucita casă domnitoare. În conștiința acestui popor noțiunea de împărat se înrădăcinase din vremuri ca una din cele mai alese mângăieri ale sufletului său strivit și eră încununată de o adevărată vrajă mistică. Vor fi contribuit la acest rezultat și nădărușitele amintiri milenare, dar într'o măsură mai decisivă orânduile bisericești naționale dreptmăritoare infiltrară în sufletul românului această credință aproape religioasă față de împăratul considerat ca cel mai sfânt izvor al dreptății pământești, ca singurul apărător și ocrotitor părinte al acestui neam obidit.

Istoria noastră mai ales de doi secolii încoace, e plină de cele mai călduroase mărturisiri de încredere nesfârșită în bunătatea și milostivirea împărațescă, cu toate că acestei încrederi nu odăia i-s'a dat tristele prilejuri de decepțiune. Cu toate acestea exprimă în chipul cel mai fidel sentimentul dinastic al poporului nostru cuvintele, pe cari următoarele versuri populare le arată ca și cum ar fi fost rostite de Horia către prea înduratul Iosif al II-lea:

Încălțate împărate
Vină și ne fă dreptate
Te rugăm Măria Ta,

Că nu mai putem răbda
Asuprirea nămeșească
Și dreptatea ungurească...

Acest sentiment istoric i-a îndemnat și la 1848 pe români, să nu șovăiască nici un moment în alipirea lor către înalta casă domnitoare. Și pe când în văile Ardealului și în munții zguduți în nedreptăți seculare curgeau râuri de sânge și un întreg popor se luptă vitejește pentru împăratul, pe când sabia lui Iancu strălucia victorioasă în văzduhul țărășit de flăcările răzmiriții, crucea lui Șaguna se apropia de coroana împărațescă. Și în adânci cuvinte de chibzuială și înțelepciune diplomatică, purtătorul ei deslușea înaintea tânărului Francisc Iosif I toate dorițele acestui neam care pe cât de mult a știut răbdă în trecut, tot pe stăta să știe jertfă pentru împăratul său, când cere trebuința.

A urmat apoi o serie de ani, când cuvântul marelui vladică a fost ascultat la înaltele locuri și cererile juste ale poporului românesc — împlinite!

Din acești ani datează tot ce avem astăzi, garanță națională sau instituțiune de cultură: mitropolile și scaunele episcopoești, Asociațiunea și școlile secundare, cari de atunci încoace în loc de a se mai spori, au ajuns să s'ufere nespuse de mult sub loviturile furioase ale unor regimuri de intoleranță faustică.

Și tot prin mijlocirea și aprobarea împărațescă s'a alcătuit și vestita dietă ardeleană din Sibiu (1863-4) în care elementul român era în majoritate hotărîtoare. Ajunse în timpul acestia însuși monarhul să corespunde românește cu

O decorare. *Oficiosul »Budapesti Közlöny« a publicat decretul prin care M. Sa a decorat pe protopopul Ujváry István din România cu ordinul »Francisc Iosif«.*

Ziarele ungurești ne asigură că decorarea a-cesta este o respalță a meritelor patriotice câștigate de numitul protopop, Nu ne îndoim că așa este. Ce ar scrie însă ziarele ungurești, dacă guvernul românesc ar propune iar M. Sa Regele Carol I ar decora pe un protopop de ai noștri pentru merite naționale? Nu-i așa că iar ar cere — mobilizarea armatei?

Frica de România. *»Magyarország« dela 27 Noemvrie ocupându-se de primejdiile ce amenință monarhia noastră, scrie între altele:*

„In același timp când se petrec toate aceste (conflictațiunea din Balcani) în opinia publică din două state vecine și afirmativ amice, Italia și România, se pornește cea mai violentă și mai plină de ură agitațiune în contra Austro Ungariei. Italia, care primise cu oare care liniște anexiunea Bosniei și Hertegovinei, dar stând la pândă cu violenție, — a fost agitată de tulburările studențești cari tocmă au izbucnit între studenții ita-țieni și germani la universitățile din Austria și astfel ura care arde în sufletul fiecărui italian față de Austria, a prins din nou flacăra.

„In ce privește mișcarea română, noi ș'acum trebuie să ne gândim deja cu îngrijorare ca nu cumva Ardealul să rămână neapărat pe vremea când monarhia va trebui să verse șiroaie de sânge pentru menținerea Bosniei, și astfel să îndemne așa zicând pe România să dea navală asupra Ardealului când noi vom fi până în gât în încurcături!“

Cu toată această grijă însă, kossuthiștii par'că din adins fac totul pentru a întârzi România.

Ploconirea deputaților sași. *Alegătorii sași din comitatul Brașov au ținut alaltăieri o adunare publică pentru proiectele lui Andrássy. Au vorbit deputații Kopony și Schmidt, declarând că aprobă fără esitare reformele lui Andrássy.*

șeful nostru politic cel mai recunoscut și mai iubit de dânșul.

A fost însă de scurtă durată bucuria noastră. Ca o clipă înșelătoare a dispărut, cutropită de răutatea vremilor și de soarta vitregă a împărăției austriace, care a fost și nenorocul nostru. Politica esteroară a monarhiei austriace a eselat totdeauna prin miopie neghioabă. Mulțumită acestei politici de grandomanie tradițională. Austria a trebuit să îndure pierderi necontenite, între cari cea mai grea a lovit-o în 1866 la Sadova. Pierderile grele din afară au cerat apoi politicianii să le repareze prin consolidarea internă. Și împăratul trebuia să asculte de dânșii, cum face și azi, mai prea mult.

In calea acestei consolidări stătea însă duhul de vrăjă al elementului maghiar, care a fost și va continua a fi totdeauna cel mai implacabil dușman al monarhiei habsburgice. S'au găsit însă și aci câțiva conducători de greutatea lui Deák, Andrássy și a conservativilor nelimpăcați cu legile din 1848, cari au știut înfrâna patimile, s'au știut apropia de Francisc Iosif, pe care Kossuth îl numise într'un rând: „linăruț Nero sperjui“ și a face o împăciuire uimitor de favorabilă pentru dânșii.

Dela această dată înainte steaua norocului a asfințit pentru români, a căror credință fusese

Cumetrie stricată.

Prietenia din sânul coaliției este serios amenințată. Asta o mărturisește un ziar guvernamental în următorul chip:

„Liniștea în politică este din temelii răsturnată prin apelul celor 24 deputați populari, cari protestează împotriva pactei ce s'a stabilit în justiție de a sili și pe căsătorii și pe martorii căsătoriei civile să subscrie procesul verbal. Dupăcum știm, prilej la acțiunea popularilor a dat afacerea Barkoczy. Atunci prin maniera sa procedară Apponyi a reușit să liniștească spiritele. Că acum iar s'a încins flacăra, cauza este o sentință a Curiei, care l-a declarat pe Koczurek Rezső, preot rom. catolic din Pozsony-Szt. István pentru că acesta a îndemnat pe credincioșii săi să refuze subscrierea procesului verbal al cununiei civile. Curia, în a cărei secțiune dupăcum spune Rakovszky István sunt doi reformiști și doi jidani, a osândit la 14 zile temniță de stat și 200 cor. amendă pe preotul susnumit.

„Deputații cari au publicat apelul protestează împotriva sentinței înaltei instanțe judecătorești și declară că ei în viitor nici ca parte nici ca martori nu vor subscrie protocolul de căsătorie civilă.“

Cumetria, dupăcum vedem e grav amenințată. Sunt meșteri însă cei din coaliție, vor cârpi ei și ruptura asta, cum au dres alte lucruri mai grele. Dorința de a păstra guvernul învinge asupra tuturor celorlalte mici pasiuni.

Italianii și românii.

Riciotti Garibaldi, fiul marelui patriot italian a scris dlui Radulescu-Motru, profesor universitar și directorul »Revistei Noul Român« următoarele:

Roma, 18 Noemvrie 1908.

Stimate Domnule Profesor,

Vă mulțumesc pentru vestea bună ce-mi dați, adevărat că faptele de apăsare politică indeplinite în Austro-Ungaria în paguba românilor, au deschis în sfârșit ochii publicului român la pericolele tendinței sale austro-file.

Noi italienii am deplâns această tendință ce am crezut — poate în chip greșit — că ar exista printre români.

In ea noi vedeam un pericol serios pentru independența României, dacă s'ar fi realizat programul dublei alianțe austro-ruse în peninsula. Și mai regretam că din cauza aceleiași tendințe, poporul român, — foarte scump nouă italienilor pentru multe motive — lipsește dela postul său, de luptător pentru programul de libertate și independență alături de celelalte popoare balcanice oprimare, program care a fost în totdeauna acela al lui Mazzini, al tatălui meu și al tuturor partidelor populare italiene.

De aceea eu cred, răspunzând întrebării Dn că au perfectă dreptate acei români cari luptă pentru o alianță între România și Italia bazată pe simpatii profunde și reciproce — ce există cu siguranță — dar care nu se pot manifesta cât timp între cele două popoare se interpune o influență apăsătoare, retrogradă și omoritoare de libertate ca cea austriacă.

Prezența Italiei în tripla alianță nu trebuie să preocupe pe amicii noștri români.

Fiind reînodate acum între Franța și Italia legăturile de frățescă prietenie, ce nu ar fi trebuit să se rupă niciodată, prezența Italiei în tripla alianță n'a fost încă ruptă, aceasta se datorează pur și simplu faptului că încă nu s'a prezentat ocazia specifică, care să silească Italia să ia în considerație serioasă prezența ei într'un acord ale cărei baze fundamentale au fost alterate de aliatale ei — în paguba ei — vrând să dea o aparență de legalitate uzurpațiunilor austriace, făcute pe o mare întindere a țărmurilor adriatice, fapt care amenință mereu poziția Italiei în această mare.

Dar că Italia va trebui tratată și fatală și recăștigă propria ei libertate de acțiune, se poate deduce și din expunerea asupra viitoarei politici italiene făcute de curând de onorabilul Tittoni, expunere în care se spune că Italia nu va îngădui nici o modificare a statutului quo în peninsula balcanică decât dacă se va ține seamă de libera dezvoltare a naționalităților de acolo.

Pe lângă aceasta, onorabilul Tittoni a fost destul de dibaciu ca, — profitând de spaima iscată la Berlin de o posibilă, chiar îndepărtată ieșire a Italiei din tripla alianță și fiind sprijinit, e drept și de Franța și Anglia — să impună, fără prea multe insistențe, ca Italia să fie admisă în însemnătate, celor trei imperii: Austria, Germania și Rusia. Astfel Italia, fiind o putere dezinteresată, va servi ca tampon între naționalitățile balcanice și poștele de absorbire și omoritoare de libertăți ale celor trei imperii.

Și este sigur că în viitoarea conferință, dacă aceasta va avea loc, onorabilul Tittoni va vorbi în numele Italiei în acest sens.

de multe ori apreciată și lăudată din partea lui Francisc Iosif I, pentru ca să ajungă mai târziu a fi cu totul desconsiderată și dată uitării, cum vedem, că să întâmplă în zilele noastre. Jubileul împăratesc de 60 de ani trezește deci în sufletul poporului nostru pe lângă mângâietoare amintiri glorioase și unele reflexii destul de dureroase.

Wälischhof.

De S. S.

(Urmare).

Nu odată ne mâncam cu factorul poștal, un tip vrednic de eternizat, de un artist, ca un reprezentant al vremii noastre, pentru viitorime.

— Vine »moșu« cu scrisorile!

Vine de obicei pe la 9 și jum. dimineața și pe la 5 seara. Bietul om de 68 de ani. Are niște cizmuțe de căte... 10 kg. una; o geantă de vre-o 15 kg. și în fiecare zi face drumul de două ori la deal, dela Brun—Euzersdorf—Wälischhof—Lichtenstein—Perlhof—Hohleiten—Gieshübel și la jos.

— Her »Postrath«! Il zicem noi după obiceiul nemțesc de a da titluri, acestui tip de poștaş nemțesc, rezistent și clădit, domol și de-o înfățișare bună de a fi eternizată de un pictor.

Bătrânul, încunjurat de noi, la pe rând scrisorile și cetește adresele:

— Herr Parpulescu (Bărbulescu). Rožu (Roșu) Velicio, Vatassan... ș. a.

Bătrânul pleacă domol, cum a venit și deși l curg sudorile de greutatea căciunii cu cozoroc, el numai și-o ridică puțin, de-o dată pe ceafă, dar nu se șterge de sudori și pleacă, înainte, neamțul știe lozınca: „Vorwerts“ și la — Berlin.

Celirea cludată a bătrânului poștaş lmi aduce aminte pe „Bademan“ și peste tot pe vieneț, cari vorbesc un dialect așa de pocit, încât nău nu poți, pe unii, să-i înțelegi.

De ex. Tes is knuk jen tak a kuss, — e c spunsul ce mi-a dat odată băiașul. Nemțeste curat, ar suna așa: Das ist genug, jeden Tag ein Guss (zu machen).

Și cu toate diferențele dialectale, cultura germană e una, unitară, a tuturorora, puternică, mare pe întreg pământul; și oameni mulți, erudiți, muzicali buni, sunt aproape toți cărturari între nemți și fata descultă a »Bademeisterului« cântă la pian din Wagner...

Intins în scaunul de chingă, în aierul dulce de flori și verdeață simțurile ni-le îmbată lazomii dulce la miros. Mă apucă parcă o toropeală; eu sunt culcat, cum stau, cu ochii jumătate închii,

Fabrica de spălat cu aburi „Kristály“.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimité porto-franco. —

Adresa:

Kristály gyözmösó gyár,
Kolozsvár, Pályaudvar.

Toți oratorii au înferat politica de duplicitate pe care Austro-Ungaria a avut-o față de România, atât în chestia fraților noștri de peste munți, cât și în chestia convenției comerciale.

În urmă s'a votat următoarea

Moțiune:

„Cetățenii dâmbovițeni constituiți în adunare națională, astăzi 16 Noembrie 1908 în sala soc. de arme din Târgoviște, ascultând cuvântările ținute: protestează împotriva politicii urmate de 40 de ani încoace pe tărîmul național și economic față de străinătate în genere și de Austro-Ungaria în special.

„Cer dela orice guvern s'ar găsi la cârma țării ca să se înceteze odată cu această politică care a avut de rezultat deaconsiderarea țării și micșorarea idealului nostru național.

„Asigură guvernul că procedând în acest chip se va bucura întotdeauna de sprijinul neșarmurii și necontenit al tuturor românilor fără deosebire de culoare politică“.

La ora 6 jumătate seara întrunirea a luat sfârșit, iar asistența s'a împrăștiat în liniște.

*

Serbarea dela Liceul »Matei Basarab«. Ieri la orele 10 jumătate dimineața, s'a serbat patronul liceului »Matei Basarab« din capitală.

Cu această ocazie s'a sărbătorit și aniversarea înființării acestui liceu, care la 4 Noembrie a. c., a împlinit 40 ani de existență.

La această serbare, pe lângă un public numeros, au asistat foștii profesori ai liceului, întreg corpul profesoral actual cum: dl D. A. Teodoru, secretar general al ministerului Instrucțiunii; St. Sihleanu, inspector general al învățământului secundar și superior; C. Ionescu, directorul învățământului primar, etc.

Serbarea s'a început printr'un serviciu religios, oficiat de P. S. S. Arhiepiscopul Calist Bărlădeanu, la biserica Lucaci.

Azistența s'a dus în sala de desen a liceului, unde dl D. Constantinescu directorul liceului a ținut o pres frumoasă cuvântare, arătând însemnătatea zilei.

Dsa își încheie cuvântarea prin cuvintele »Trăiască Maiestatea Sa regele celce a vegheat neincetat pentru bunul mers al stării culturale a țării«.

Orchestra compusă din elevii liceului și corul intonează »Imnul Regal«.

Dl profesor Bogdan Dulcă a ținut o interesantă cuvântare despre »Caracter«.

— Elevii Sachs Carol și Velescu N. Niculae, din clasa VIII au executat un asalt cu floarea, sub conducerea dlui Velescu, maestru de gimnastică.

... Tot o femeie e senina *Elisabeth*, (Tannhäuser III. R. de R. Wagner), a căreia melodie o cântă — concertistul român:

O du, mein holder Abendstern,
wohl grüsst' ich immer dich so gern;
vom Herzen, das sie nie verrieth,
grüsse sie entschwebt dem Thal der Erden
ein sel'ger Engel dort zu werden.***)

... Și s'a scâpat un neamț de m'a întrebat:

— *Sind die Rumänen alle so begabt?****)*

— *Ja! I-am răspuns cu îngâmfare...*

Se lasă seara.

Oaspeții pleacă la Viena.

La 9 ore e liniște în sanator.

Vântul face să tremure copacii și pe ferestrele deschise și în baracele fără de uși, străbate aierul curat, înviorător.

*

La câmp! La plimbare! În excursie! „In 's freie“ !*****)

*** O tu, mândru luceafăr de seara
Ce cu drag te-am salutat întotdeauna;
Din inima care n'icând n'a tradat-o
Salut-o, după ce a trecut din plaiurile pământului
Ca să devină acolo un inger suav.

****) Sunt toți românii atât de dotați?

*****) În liber!

Dl D. A. Teodoru, secretar general al ministerului Instrucțiunii aduce mulțămiri dlui Constantinescu pentru felul înțelept cum conduce liceul, arătând că școala are un mare rol întru desăvârșirea educației culturale și naționale.

Discursul dlui Teodoru a fost acoperit de aplauze.

În urmă orchestra și corul intonează imnul național »Deșteaptă-te Române«.

Serbarea terminându-se, persoanele invitate au trecut în cancelaria liceului unde s'a servit câte un pahar de șampanie.

Au toastat dnii D. Constantinescu pentru dl Sp. Haret; Teodoru pentru dl Constantinescu; C. F. Robescu, Gr. Ștefănescu, C. Șonțu, Th. Speranță, Marin Dumitrescu, Albini, C. Ionescu și P. Stroescu.

La orele 11 și jum. serbarea a luat sfârșit.

Evenimentele din Balcani.

Situația creată prin nenorocita inspirație a baronului Aehrenthal, de a anexa Bosnia și Herțegovina la imperiul habsburgic, continuă a tulbura apele politice externe, stârnind valuri de porniri tot mai dușmănoase împotriva noastră. Dnul Aehrenthal în semnul vredniciei sale de-a fi sporit laurii de îndoielnică mărire a bătrânului monarh, a fost ridicat la rangul de conte și dăruit cu marea cruce a Sfântului Ștefan. Popoarele monarhiei însă nu țin să împărtășească aceste sentimente și resoane politice, cari au răsplătit pe cancelarul M. Sale. Nu, căci fantona războiului apare tot mai deslușită și înspăimântă cu ororile și jertfele enorme, ce numai însuflețirea le-ar putea înfrunța.

Situația noastră externă e din ce în ce mai dezolată, rând pe rând ne părăsesc puterile amice și când domnitorul se crede ajuns la culmea măririi domniei sale de 60 de ani, în realitate soarta-l amenință să-i smulgă de pe fruntea-i bătută de vreme și puținii lauri câți i-au mai ramas...

Azi deja fiecare zi își are senzația sa. Știrile din Balcani sperie tot mai mult cu posibilitatea unui războiu europeanesc.

Statele se înarmează de zor și în iritația universală se limpezesc cu greu grupările

În fiecare zi la excursie, câte 2—5 ceasuri de plimbare, când într'o parte, când într'alta în duo, terzet ori solitar...

Din sus de sanator, printre plantații de brădet — care va fi odată pădure — cu miros înviorător și printre flori de câmp, unele pitule în modestia lor, cum e rezeta albă ori mălăoiul galben, ori strigătoare ca macul îndrăzneț cu îmbujorarea lui...

Și așa de bine se potrivește cu mazăricea gălbioară macul roșu și pinteasașul albastru, ce-ți iese în cale pe lângă drum, — par'că Dumnezeu lasă să se însoțească acest sfânt treicolor, — le pun la butonieră: »...nici în țara neamțului nici într'a...«

Fredonand, merg tot mai sus, pe loc tot mai ridicat și împădurit, rămânând la dreapta un câmp de ovăș, care se leagănă fășăind la alintul vântului, ca o poală de mătășă; la stânga adânciturii costise cu vii, care se mărginește în drumul ce se urcă dnspre *Lichtenstein*, străjuit de copaci umbroși, ducând prin *Perlhof*, *Hohleiten* și alte dragălașe sătulețe liniștite și splendide locuri de vilegiatură.

Munții împăduși stau ca valuri încremenite în mărșinea zării. Ici-colea răsare din verdele închis câte o vilă roșie, stăpânind priveliștea mareașă din vale și împrejurimile sale. (Va urma).

de forțe. Un lucru pare lămurit deja: Anglia atâță pe ascuns jaratecul sârbesc și alimentează aspirațiile turcilor, în vederea intereselor ei economice în Orient. În obștea românească s'au stâns cu desăvârșire sentimentele filo-austriace; în Italia ura de vecuri s'a ridicat iarăși la un diapazon neobișnuit de înalt și pretutindeni numai semne îngrijitoare. Și în vreme ce de toate părțile orizontului extern se acumulează nori de primejdie, conducătorii armatei noastre năzuiesc cu 'n zor semnificativ să prevină primejdia din vreme.

În Bosnia de prezent sunt concentrați peste 100 mii de soldați. Din centrele mai însemnate pleacă pe rând la malurile Drinei trupele austro-ungari. Azi de ici, mâine de colo. Și nicăiri un strop de însuflețire în sufletul *mullelor* popoare ale monarhiei...

Cele dintâi victime.

O telegramă din Gașovia aduce vestea îngrijitoare, că o trupă a regimentului 34 de infanterie pleacă la sfârșitul lunii Octomvrie, sub conducerea unui locotenent, în Bosnia, pentru a împărțită în patrule de siguranță deainngul granițelor sârbești, s'a ciocnit cu o bandă sârbească ce sta la pândă. Banda și-a îndreptat atacul din ascunziș, trăgând o salvă asupra trupei austriace și omorând patru soldați aparținători regimentului 34. Trupa austriacă, în decursul atacului, a împușcat apoi 31 de sârbi. Vestea aceasta s'a răspândit din cercurile ofițerilor, cari nu tănuiesc moartea celor patru soldați și povestesc în tot orașul amănuntele atacului, stârnind multă spaimă între locuitori.

Atitudinea Angliei.

Ziarul „Observer“ din Londra crede că știrile despre un războiu iminent ce s'au răspândit în vremea din urmă în toată Europa, deșteptând pretutindeni temeri, sunt nefundamentate, iar cabinetul de externe englez nu împărtășește nedumeririle ce frământă azi toate țările. Numital crede că la Viena nu există un singur partid care să dorească războiul. Anglia peste tot nu intenționează să împiedece rezolvirea independentă a chestiunilor balcanice între Viena și Constantinopol.

Declarațiile moștenitorului sârb.

„Observer“ publică un interview cu moștenitorul de tron al Serbiei:

— Bosnia și Herțegovina e pentru Serbia aceea ce e pentru Rusia Moscova, — a zis moștenitorul. Noi nu ne putem realiza toate aspirațiile deodată, dar provinciile acestea trebuie să primească cel puțin autonomie deplină, sub suzeranitatea Turciei. Între Serbia și între Austro-Ungaria divergențele au devenit foarte acute. Noi suntem democrați, cu așezăminte după felul celor din Anglia, Austro-Ungaria e clericală și e liberală. Soarta de care se împărtășesc acum românii și sârbii, arată în deajuns că ce ne aștepta și sârbii din Bosnia.

Convenție secretă a Rusiei cu Italia.

În legătură cu vestea răspândită din Londra, că Italia și Rusia ar fi încheiat o convenție secretă, ziarul »Petit Parisien« din Paris, scrie următoarele: Între cele două state s'a urmat numai un schimb de idei cu privire la programul și necesitatea conferinței internaționale. Că s'ar fi încheiat convenție definitivă, fără ca Rusia să fi fost cunoscîntă despre aceasta pe aliata ei Franceză pare neverosimil.

Telefon 287.

S'a deschis cea mai nouă

Telefon 287.

prăvălie de parfumerii, lucruri de artă și diferite articole.

Depozit de parfumerii, instrumente medicale, materii de dagiat, aparate pentru îngrijirea bolnavilor, obiecte de artă (preservative), de bărbierit, și pentru menaj; ciaturi, hohorn compoziții, ape minerale, vinuri medicinale, preparative pentru alimentare, bomboane; vâpseli și diferite materii.

Máthé și Soțul, Kolozsvár, Ferencz József-ut.

Nesiguranță deplină.

Ziarul „Nordd. Alg. Ztg.“ din Berlin în revista săptămânală scrie: Intregul complex al chestiunilor balcanice de prezent se află în stadiul completei nesiguranțe. Nu se poate tăgădui că în vremea din urmă au obvenit noi complicații, care împiedecă mult negocierile ce se urmează acum între puteri cu privire la convocarea conferinței internaționale. Complicațiile acestea s'au ivit în decursul negocierilor Rusiei cu Austro-Ungaria, Turciei cu Bulgaria și Austro-Ungariei cu Turcia.

Conferința.

„Voss. Zeitung“ din Berlin primește din Roma informația autentică, că peste câteva zile Italia va întreprinde pașii diplomatice necesari, pentru a grăbi conferința.

Mișcarea de boicotare.

Marele vizir a declarat ieri ambasadorului austro-ungar că va face tot posibilul pentru încetarea mișcării de boicotare. Cu toate acestea ea se întinde mereu și a pătruns deja și în Arabia. Vaporul unguresc „Kelet“ sosind Sâmbăta la Constantinopol n'a găsit oameni pentru debarcarea mărfurilor sale. În Negovan li-s'a interzis odios comerșanților aducerea în circulație a mărfurilor austriace. Cei ce vor călca aceasta oprește vor fi boicotați, iar prăvăliile lor aprinse.

O senzație desmintită?

Alături de biroul telegrafic sârbesc răspândise senzația, că în apropierea granițelor Muntenegrului o trupă austro-ungară, compusă din 22.000 de soldați, ciocnindu-se cu niște muntenegreni, cu mult mai puțini la număr, a fost bătută și fugită. Știrea aceasta se desminte azi categoric din Viena. Adevărul e că o trupă austriacă mică — 3—400 soldați — făcând exerciții nocturne în Astovac și Gackob a fost alarmată, și astfel bagajul și mobila ofițerilor căsătorii a trebuit să fie transportată. Ofițerii și soldații de rând au rămas cu armele și munițiile lor la locul unde au fost pași și nici unul nu și-a părăsit locul său.

Pregătirile Turciei.

Se telegrafiază din Salonic: S'au expediat de aici enorme cantități de material de război: puști, tunuri, munițiuni, spre granița bulgară. Mai mult ca o mie de ofițeri au primit ordinul să meargă la Adrianopol. Până acum sunt aproape o sută de mii soldați la granița bulgară. De asemenea la Scopia pornesc pe fiecare zi trupe, se transportă material de război, Toată lumea din Turcia e sigură ca va fi un război.

O notă a guvernului muntenegrean.

Guvernul muntenegrean a adresat reprezentanților puterilor semnatare ale tratatului de Berlin o notă însoțită de un promemoria relevând motivele militând în favoarea Muntenegrului spre a reclama retorcesiunea teritoriului Spizza cu suprimarea restricțiilor paragrafului 29 al tratatului de Berlin, accentuând că prin această cerere, făcută separat, Muntenegrul nu vrea cătuși de puțin să ridice chestiunea altor compensațiuni în legătură cu anexarea și atingând interesele vitale ale Serbiei și Muntenegrului.

Ministrul austro-ungar la Cetinje a restituit această notă.

Regele Petru al Serbiei și împăratul Francisc Iosif.

În cereurile politice din Belgrad se vorbește că, spre a face primul pas spre aplanarea conflictului sârbo-austriac, marile puteri vor interveni pe lângă regele Petru, ca acesta să felicite, pe împăratul Francisc Iosif cu ocazia zilei de 2 Decembrie.

Tratatul turco bulgare.

S'a ajuns la o înțelegere asupra căilor ferate orientale.

Înginerul Morfov, primul inspector Karakasev și jurisconsultul Beșkov au ajuns la o înțelegere

cu directorii căilor ferate orientale Müller și Gross. Suma la care s'a evaluat prețul c. f. o. este de 40 milioane fr. Suma a fost aprobată de ambele părți.

NOUTĂȚI.

ARAD, 1 Decembrie n. 1908.

— **Lămurire.** Ziarul nostru l-am considerat dela început drept o tribună liberă, la care să scrie toți aderenții partidului național. În orice partid zăut însă nuanțe și noi păstrăm atâta respect părerii fiecăruia dintre luptătorii naționali, încât dăm loc pentru toate ideile, ca din discuțiunile obiective să se cristalizeze ce este mai bun.

Viața din partid reflectându-se și în sânul unei redacțiuni, e și mai natural să avem respect unii față de părerile altora, și când nu suntem de acord asupra vre-unei chestii fie că e vorba de fond, de formă ori de timpul publicării, cel care ține să-și exprime vre-o părere ce nu este împărtășită de toți, își zămnează ori subscris articolul.

Am subscris dar articolul „Dinastici ori iredențiști“ și fiindcă chiar așa unii din jural „Tribunei“ țineau să se accentueze că ideile dezvoltate nu sunt în curentul nou format, s'a dat ieri o notiță, la care pentru a fi complecți, adăogăm încă cele ce urmează:

Eu înțeleg agitațiunea de care sunt cuprinse sufletele. De când Andrassy a depus în cameră proiectul său de lege privitor la reforma electorală, toți stăm sub aceeași penibilă impresie, cărei am dat expresie când am arătat că *suntem abandonafi...*

Și, desigur, între aderenții partidului național nu se va găsi cine să nu fie revoltat împotriva regimului pe care ni-l prepară Andrassy.

Învăț însă și fac politică de un pătrar de veac. Cercetările istorice și chiar cele petrecute sub domnia lui Francisc Iosif, în prima perioadă, m'au convins, că *dinastia* habsburgică a căutat adesea să se razeme pe popoare și aproape totdeauna numai strătorată de oligarhi s'a învoit la măsuri vexatorii. Ce se petrece la sfârșitul domniei lui Francisc Iosif poate să ne amărească și chiar să determine o nouă tactică de luptă. Să schimbe însă chiar baza, e o chestie peste care — așa cred — nu putem trece sub impresii produse de jigniri recente, ci luând în vedere și momentele arătate în articolul meu de Daminecă. Iar dacă acel articol a produs nedumeriri, cease mi-s'a adus și iau la cunoștință, cauza e mai presus de toate adâncă amărăală ce e firească să stăpânească chiar pe sufletele cele mai simțitoare, și nici decât pasagi din articol cari ar fi în contradicție fie cu programul nostru național, fie cu vre-o hotărîre a conferențelor naționale, singurele autorități cari ne pot servi de cinozură în activitatea noastră jurnalistică.

Când e vorba apoi să ne orientăm într'o *adunare națională* la care să participe și prelații noștri, mi-s'a părut oportun să public acel articol tocmai pentruca atitudinea noastră de până acum să nu fie restălmăcită și să ni-se zădărnicească astfel un plan la realizarea căruia ținem cu toții.

Russu Șirianu.

— **Camera.** În ședința de Luni s'a desbătut bugetul ministrului de comerț și industrie. Ieri au fost socialiștii la rând, asupra lor s'au năpustit ieri patrioții de nimbui lui Polóayi. Într'o vorbire plină de invective răutăcioase ex-ministrul de justiție, acest tip, imoral și respingător al parlamentului ungar, a avut obraznicia să facă morală partidului socialist.

A spus că în decurs de câțiva ani grevele muncitorilor au cauzat pagube enorme averii comune a statului, retăcând însă jaful ce se face în numele nenorocitei idel de stat. A spus despre socialiști că sunt paraziții statului, pe cari guvernul trebuie să-i stărpească.

Restul ședinței a decurs la același nivel: însinușii, invective, minciuni, pervertiri — parlamentarism maghiar.

— **Aviz candidaților de învățători!** *Suntem informați, că examenele de calificățiune în-*

vățătorească se vor ține în institutul pedagogic din Arad, la 15/28 Decembrie a. c. Aceste examene sunt numai pentru corigenți. Petițiile înscrise cu toate testimoniile și atestatele de serviciu originale sunt a se înainta Direcțiunii seminarele din Arad.

— **Presa maghiară despre M. Sa Regele Carol.** În ajunul deschiderii corpurilor legiuitoare române presa maghiară, chiar »Budapesti Hirlap« aducea știrea că M. Sa regele Carol I. este atât de grav bolnav, încât nu va putea lua parte la solemnitatea deschiderii Camerii și Senatului.

Din fericire, știrile alarmante ale presei maghiare sunt simple scornituri tendențioase.

— **Povești patriotice.** „Nagyvárad“ dela 27 c. publică un articol alarmant: cîcă sălbaticii de valahi au făcut conspirație să omoare pe învățătorul de stat Tóth Imre din Boteni (Bihor) care răspândește pe acolo — ideea...

Într'una din nopți, pe când tînărul învățător se întorcea dela un prieten din vecini (unde vor fi tras o sfântă de beție ungurească) un valah i-a ieșit în cale, vrînd să-l omoare „tústent“ și definitiv. A scăpat ca prin urechile acului. Jandarmii cantă pe asasini în toate părțile.

Toată povestea asta va fi o simplă reclamă ordinară. Tóth vrea să pozeze drept martir al — ideii.

— **»Lumina« între români.** Mai zilele trecute ziarele aradane aduceau știrea că viceșpanul comitatului nostru a primit un teanc din fițuca „Lumina“, ca menirea s-o împartă gratis printre români.

N'am dat importanță acestui lucru, care ni-se pare cași când ai voi să măsoari marea cu degetul.

Cetim acum în „Szabadság“ din Oradia că și viceșpanul d'acolo i-au sosit teancuri din lumina ovreiașului Saluzsinsky, cu menirea să fie împărțită de pretori pe sate. Aceasta îndosebi în vederea proiectului de lege alui Andrassy, pe care Saluzsinsky vrea să-l facă plăcut românilor. Să-i convingă anume, că ministrul care vrea să le ia drepturile, țintește binele lor.

Români de aceștia proști nu s'au născut însă până acum pe lume și de-ar trimite Andrassy „lumina“ cu vagoanele, românii totuși vor detesta toți, unanim, mizerabilul proiect și vor cere veșnic *sufraj universal*.

— **Binefacere.** La încheierea colegiului preoțesc, întrunit în Beiuș la 13/26 Noembrie a. c. în meritul alegerii de deputat congresual din cler, părintele fost administrator protopopesc al tronului Vascau dl Moise Popovici a colectat în favoarea credinciosului Cosma Coroban din B.-Cociuba suma de 23 cor. Nefericitului om i-a ars tot ce a avut. În 26 Noembrie a. c. suma de mai sus s'a trimis lui Cosma Coroban cu asemnată postală în ziua următoare a alegerii. Cu suma de mai sus au contribuit: Petru E. Papp, preot în Pocola 4 cor., Vasile Pap preot în Topa-superioară, deputat congresual 3 cor., Moise Popovici preot, Ilie Moga protopop emerit, Vascan, preot în Ceșoara câte 2 cor., N. N. Beiuș, Ciora preot, G. Criste preot, A. Popa preot, precum și preoții Teodor Papp, Pocioveliste Roxin-Rieni, Luca Șebîș, Pap Cârpești, Roman-Mizieș, Terebenț Cociuba, Papp Crăsnia câte o coroană. — D-zeu să le primească jerifa.

— **Ziar macedonean în Salonic.** Am primit nrul 1 al noului ziar „Deșteptarea“ scris aromânește, ziar care „eace ună oară tru săptămână“ în Salonic, a cărui director și proprietar este dl N. Bașaria.

Extragem din programul foii publicat în frunte sub titlul: „Tră ce case gazeta“ următoarele șire: „Deșteptarea va ea si-li deșteptă pri aromâni care va a'dzaca siê spună care eaceo calea dreaptă pri care s' meargă oaspeții și dușmanii alor. După acea „Deșteptarea“ va s'lucrează cu toată puterea, ca s'acată thimeliu sănatos libertatei, care s'amintă di către bărbații gloni a națiunei otomane.

„Abăți ani ședzum tru intunerec și cum tiranie. Nu aveam drepturi di oameni, inclisă nă era gura și ligată na era mintea. Astăzi fu surpată tirania și chiru tot araulu ce vinea dela nășă. Tră drepturile care nă se deaderă, tră lărdzirea și invărtășarea alor „Deșteptarea“ va s'lucrează cu trup și cu suflet...

„Tră unirea a tutulor, tră bana bună noi Aromânii tindem mâna la toți și dzăcom: noi agârșim arăulu ce nă se feațe agârșim toate câte tricură și vă cîlmăm ca s'lucram toți cu inimă și mindure curată, tră ghineața și înaintarea Patriei.

„Noi Aromânii nu vrem araulu a niți unul. S'da Dumnidzău, ca s'ajungă ghine și s'meargă, tră nainte toate nașunile! Căftăm mași un lucru: s'ră alasă și pri noi ca s'bănăm, s'nu nă se bagă cheadică la înaintarea a noastră s'hiba liberă și nașunea noastră ca si s'luminează după cum sunt interesele a llei.

»Dreptate: la ce căftăm noi dela alante nașuni cu care — spunem iara — noi vrem s'bănăm ghine«.

Cel dintăiu articol e intitulat: »Avem și noi deputat« și vorbește cu însuflețire despre alegerea dlui Filip Mișea ca deputat aromân la Corcea...

Mal jos publică un articol intitulat »Dela alianți români, Românii din Transilvania« în care arată situațiunea politică dela noi.

— **Expediție.** Iată ce zice Nansen, celind pe Bjerknes, despre expediția lui Amundsen spre polul nordic: »Cercetarea oceanului înghețat e de neapărată nevoie spre a înțelege mecanismul circulației apei pe pământ. Ținuturile equatorului sunt căldarea care dă aburi, iar ținuturile polare sunt condensătoarele. Nansen pune mare temelie și mare nădejde pe Amundsen, bărbat cumpătat și cu judecată rece, care vorbește de-o călătorie la pol par'că ar fi vorba de-o plimbare în fiordurile Norvegiei.

Nicolodată nu s'a pus la cale o expediție polară mai măreață în ținuturile arctice. Regele Norvegiei a dat 20.000 de coroane; numai pregătirile însă vor costa 150.000.

— **Un pantofar necrocos.** Un pantofar din orașul Kaisheim, (Bavaria) câștigase la loteria de stat din Hamburg 300.000 de marce = 360.000 de coroane, dar el nici n'avea știre despre norocul ce-l ajunsese. Intr-o zi se prezintă la el trei domni, cari se dau drept funcționari ai loteriei și i spun că a câștigat 60.000 de marce. Totodată îi propun să le predea lor lezul pentru 50.000 de marce, iar 10.000 să le rămână lor ca proviziune. Pantofarul primi bucuria ofertul și îargul se făcu. După aceasta întrebă la direcția loteriilor din Hamburg de unde i-se spusese adevărul și că suma n'er fi încă ridicată. Cei trei mișei au ajuns acum în corn de capră: dscă se însinuă vor fi arestați, iar de nu se însinuă vor pierde cele 50.000 de marce.

La Kánya Géza berăria Gámbrius fostă Frații Láng, mâine va cânta muzica militară.

— **Vin de deal de Ghloroc** calitate esceleată este de vânzare la dna Cristina Secula, Györök, (Arad m.) calitate dela 50 litre în sus. Buioalele sunt a se trimite tot la același adresă.

— **Imbrăcăminte de piele.** Cel mai nou record al model parisiene e imbrăcăminte de piele. Natural că nu e vorba de piele groasă ca la automobilștii ci de piele de grosimea hârtiei, moale și fină, care se poate lucra ca și când ar fi sticlă de mătasă. Și mai interesant e că nu numai bărbații le poartă, ci chiar și damele din elită își fac tozete elegante din astfel de piel, se'nțelege, împodobite cu fel de fel de broderii.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Budapesta, 1 Decembrie.

Sedința camerei. Se continuă discuția bugetului ministrului de comerț și industrie. S'a remarcat între alte vorbiri neînsemnate, discursul contelui *Victor Thoroczkay*. Urgentează separarea teritoriului vama maghiar. Vorbește despre necesitatea unei viteze potențate la trenurile de persoane, cere introducerea clasei a patra.

În sedința de după-ameazi va vorbi deputatul **Dr. Iuliu Maniu** împotriva politicii de colonizare.

Nou meeting în București. *București, 1 Decembrie.* — Pe Duminică este convocat un nou meeting de protestare contra Austro-Ungariei, în sala Dacia.

Economie.

Cautèle la înființarea de institute noi.

În numărul precedent al acestei reviste am zis, că institutele cari s'au înființat nu pentru că le-ar fi reclamat trebuințele poporului, ci s'au născut din considerațiuni de caracter particular și individual, — ar trebui până mai este vreme să caute — salvându-se pe sine și întărind pe altele — a-și repară greșelile.

Din »Anuarul băncilor pe 1909« aflăm că în circa șasesprezece centre românești sunt câte două, în unul trei, ba în unul chiar patru institute de bani românești, și dacă le-am privi după teritoriul nemijlocit din care se susțin, putem afia că, în câte un ținut cu teritor de abia câteva sute de kilometri pătrați și cu 20—40 de mil locuitori, sunt 6—8 institute, cari își fac concurență reciprocă.

Cu greu ne vine a crede că înființarea institutelor mai tinere a fost reclamată pretutindenea de trebuințe reale, și că institutele întâi fondate în cutare centru sau în cutare ținut, chiar de s'ar fi ivit trebuințe noi, nu le-ar fi putut satisface.

Chiar și datele ultimelor bilanțuri dela institutele mai noi ne dovedesc, că cercul de activitate al acestora nu s'a extins peste acela al institutelor deja existente și s'a întrecut cel mult în aculirea unui capital societar mai mare; nu cunoaștem însă caz la noi, în care institutele mai tinere să se poată lăuda cu rezultate — fie materiale sau morale, — mai bune, decât institutele mai vechi.

Punem întrebarea, că oare nu ar fi fost mai bine, ca în loc de a se înființa în câte un centru sau ținut 4—6 institute noi, fără nici o putere de viață, să se fi întărit institutul vechi, în jurul cărui să se fi concentrat toate puterile materiale și morale din ținut?

Sigur, că în cazul din urmă s'ar fi putut oferi din toate punctele de vedere și poporului mai multe favoruri, decât le pot oferi institutele singuratice, și nu ar fi fost nici așa ușor, ca pe unele locuri să se mai vâre și institute străine, cari văzând cum ne slăbim pe noi înșine, ne-au mărit și mai mult concurența.

Credem a fi ajuns vremea, ca cel puțin pe întregul teren pe care ne mai putem mișca încă liber, pe terenul financiar, să nu ne fie forțele desbinate.

Dacă lăsând la o parte orice considerațiuni personale și individuale, să punem umăr la umăr, și în acele centre sau ținuturi, în cari mai multe institute românești își fac fără rezultat și folos practic concurență, să stăruiam ca acestea să se contopească, unul într'altul, fie pe cale fuziunii sau pe orice altă cale și să se creeze un singur institut mai puternic, care mai curând va putea corăspunde chemării sale în toate direcțiile. Ion Perian, șef-contabilul institutului »Oraviciana«.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 1 Decembrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	26 28 — 26 20
Săcară pe Oct.	22 26 — 22 28
Cucuruz pe Maiu	15 22 — 15 24
Ovăz pe Aprilie	17 74 — 17 76

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următor

Orâu nou	
De Tisa — — — —	25 K. 85 — 26 K. 90
Din comitatul Albai — — — —	25 » 65 — 26 » 60
De Pesta — — — —	25 » 75 — 26 » 70
Bănățenească — — — —	25 » 80 — 26 » —
De Bacica — — — —	25 » 15 — 26 » 95
Săcară — — — —	21 » 50 — 21 » 75
Orzul de nutreț, cvalit. I.	16 » 20 — 16 » 40
» de cvalit. II.	15 » 80 — 16 » 10
Ovăz de I.	17 » 30 — 17 » 60
» » II.	16 » 90 — 17 » 30
Cucuruz — — — —	14 » — 14 » 20

BIBLIOGRAFIE.

»Viața Românească«. A apărut Nr. 10 al acestei reviste cu următorul sumar:

I. Agârbiceanu, Lumină. — Izabela Sadoveanu, Thomas Carlyle. — Mihail Codreanu, Sonet (Tepeș-Vodă, Vedenii, O noapte..., Cum doarme diamantul). — D. D. Pătrășcanu, Ce cere publicul dela un deputat. — D. Nanu, Telepatie (versuri). — Alex. N. Gane, Dela Iași la Callimănești în automobil. — G. Ibrăileanu, Semnificația socială a operii lui Caragiale. — Gh. din Moldova, La horă; Cumpănă; Cel amorul?; În gară; Epilog; Romane; Strofa; Eu cânt... (Versuri). — Dr. Nicolae C. Alexandrescu-Galați, Industria și Igiena. — Spiridon Antonescu, Cronica artistică (Critică; publicul și artiștii). — C. Stere, Cronica internă (Pe terenul principiilor). — I. G. Duca, Cronica externă. — Tarascon, Cronica veselă (Făcămituri). — Gt. Viața românească în Bucovina. — I. Russu Șirlianu, Scrișor din Ardeal (Francisc Iosif și Maghiarizarea. Personalitate! Lupta extraparlamentară). — P. Nicandru et Co., Miscelanea (»Votul plural în Ungaria«). Bibliotecile de popularizare. Răvașul poporului. D. Rădulescu-Motru cenzor. D. de Gubernat despre P. B. Hasdeu. Prețul unui țaran. Cum se »fabrică« celebritățile române. Personalism. Dela redacție). — Recenzii.

Poșta Redacției.

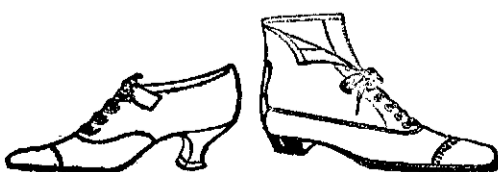
Nic. Vlad, Sellenberg. Am primit 4 cor. abonament până la finea anului 1908.

Redactor responsabil Constantin Sava.
Editor proprietar George Nichin.

Szimonidesz și Raduch

pantofar

Kolozsvár, Vesselényi Miklós utca 4.

Își recomandă on. public din loc și provincie, marfa lor de prima calitate, care se bucură de bună reputație. Fac **ghete** pentru picioare bolnave. mai departe *ghete moderne de copii, bărbați și dame din cel mai bun material și cu prețuri moderate.*

∴ Pentru comanda din provincie rugăm să ni-se trimită de model o ghiață veche.

**Un candidat de avocat
cu praxă**

Aplicare pe lângă condițiuni favorabile
cancelaria subscrisului.
Seini, 5 Noemvrie 1908.

Dr. Aurel Nyilvan, adv.
Seini — Szinerváralja.

Ministerul Finanțelor.
Secțiunea Datoriei Publice și Pensiunilor
Datoria Publică.

Nr. 102039. 29 Octomvrie 1908.

Publicațiune.

A 6-a tragere la sorți a titlurilor de rentă
amortizabilă din 1905, împrumutul de
10.000.000 lei se va efectua în ziua de
Dec. 1908, (2 Ian. 1909) la orele 10 a. m.
sala specială a Ministerului de Finanțe,
în conform dispozițiilor stabilite prin regu-
lamentul publicat în «Monitorul Oficial» Nr.
15 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri
de valoare nominală de Lei 570.000 în
proporția următoare :

20 titluri de câte	5.000 Lei	100.000
68 » » »	2.500 »	170.000
143 » » »	1.000 »	143.000
314 » » »	500 »	157.000

545 titluri pentru o valoare
nominală de Lei 570.000

Publicul este rugat a asista la tragere.
Directorul Datoriei Publice și Pensiunilor
I. Ionescu.

**Șuncă și salamă, carne
afumată, cârnaței, slănină
papricată și afumată**

precum și alte

specialități de afumături

trimite cu prețuri moderate și prompt

THEIL JÓZSEF

fabrică de afumături
Mediaș (Medgyes).

IOAN TORMA ȘI SOȚUL

fabricant de instrumente muzicale.
ZOMBOR, str. Zrinyi nr. 2.

Mare depozit de instrumente
cu coardă de alamă și de lemn
precum tambure și harmonice.

Tot felul de reparaturi în bransa a-
ceasta se săvârșese în mod special și
cu prețuri ieftine.

Coardele quinti-
ste din străină-
tate și din țară
în mare assorti-
ment —

Serviciu prompt.
Prețuri favorabile!

HEICZER FERENCZ

croitor de haine civile prețești și uniforme.

Nagyvárad, strada Körös nr. 22.

Am onoare a aduce la cunoștința onor.
preoți că mi-au sosit pentru sezonul de
toamnă și iarnă postavurile negre, cari își
păstrează culoarea și le țin în magazinul
meu bine asortat, pentru
comandele din provincie
ajunge o reverendă de
model, sau o haină, la
dorință mă duc ori unde
cu plăcere pe cheltuiala
mea proprie.

Tot asemenea țin în
magazin pos. avurile cele
mai noi și moderne din
patrie, franceze și engleze
pentru tot felul de par-
desiuri și paltoane de
iarnă foarte bune.

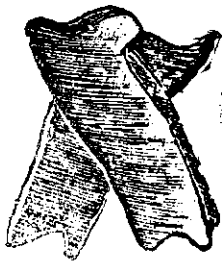
PIELE

Fabricația cea mai bună de

Gyöngy Sándor

și de fâlpi, fabricația proprie de **partea
de sus a ghetelor**, în asortimentul cel
mai mare, cu toată scumpetea se găsesc
cu prețurile cele mai ieftine
în magazinul de pele al lui

BUDAPEST III., Tavaszi u. 1

Distins cu diploma
de recunoștință
:: în anul 1904. ::

Catalogul ilu-
strat a prețu-
rilor gratuit.

Celce dorește a avea
RACHIE
ieftină,
FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul
Radovan Popovits, în Ujvidék,

CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate
răchiurile și cum manipula rea vinurilor.

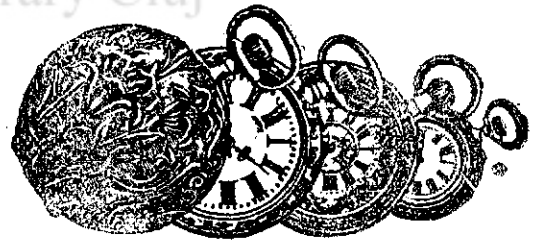
Prețul acestei cărți e 6 cor.
Tot așa vând materialul necesar cu praf cu tot.
Prețul pentru 100 litre 8 cor.

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe
lângă prețurile cele mai moderate.

Mare atelier special pentru reparat
ciasornice.

CLUJ (KOLOZSVAR)
Széchenyi tér 6 sz.

Se repară în mod special tot felul de
ciasornice de buzunar, cu pendulă și cia-
sornice cromometrice
cu prețurile cele mai favorabile
pe lângă garanție.

Solicitând binevoitoarea încredere rămân
Cu distinsă stimă;

Blázsi Sándor
ciasornicar specialist.

Vatzek József

măiestru de cuptoare în Cluj (Kolozsvár).

Depozitul :
Brassai-u. 8.

Lucrătoria :
Trefort-u. 45/47.

Pregătește tot felul de cuptoare în ori ce mărime și culoare.

Fabricatele mele sunt recunoscute de eminente.

Pregătesc ori ce fel de cuptoare de ca-
hale după desemn și model cu cea mai
mare exactitate.

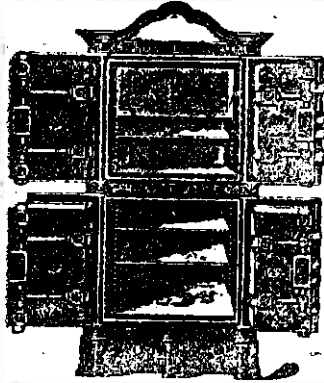
Comande din provincie se efectuează cu mare
cunoștință de specialitate și punctual.

Recomandă fabricațiile sale proprii de **casse de bani**

de orice mărime și construite din materialul cel mai bun și mai trainic.

Fabrică: dulapuri panopose, cerate, safe-deposite, încuietori-safe pentru casse de economii, dulapuri de bani și documente totfelul de articlii ce se țin de branșa asta.

Recomandă de-asemena practicele (mașini)

● **cupatoare de fert** ●

în toate versiunile dela execuția cea mai simplă până la cea mai elegantă.

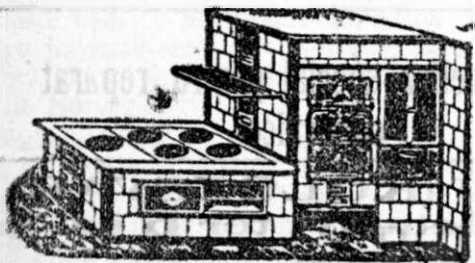
Atrage atențiunea on. public din localitate și din împrejurime asupra atelierului său de

● **lăcătușerie, și construcție** ●

care-i cel mai mare din tot Sibiuul

și pe care l-am instalat conform cerințelor moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente de muncă! Primesc ori-ce-fel de construcții atingătoare de această branșă, precum:

lucrări de la clădiri, portaluri, schele și gratii de fer, îngrădiri de fer la coridoare și balcoane, geamlăcuri, uși de fer, îngrădiri de fer, la mormânturi, cișmele și orice lucrări de fer și lucrări de bas-relief.

Trimit gratis și franco deciziuni (proiecte de cheltueli) pentru casse de bani, mașini de fert (șparchert) etc.

== **E. Purege** ==
Sibiu, Schmidtgasse 19.

Prăvălie nouă de obiecte de argint de China!
Kolozsvar, Mátyás Király-tér 9
— (fosta prăvălie de bijuterii a lui Nagy József). —
Adno la cunoștința on. public, că am deschis o
prăvălie de obiecte de argint de China
corespunzătoare cerințelor timpului modern. Țin un mare deposit permanent de tacâmuri, tave, jardiniere, cabare, ceșuri și tot felul de obiecte de lux, fasonul cel mai modern. Țin mare deposit din obiectele de Bernsdorf și Szandrick, t t asemenea obiecte optice. Solicit part on. public, Cu stimă

Feuerstein Herman
în Cluj (Kolozsvar)
Mátyás Király-tér nrul 9.
— Prețuri solide. —
Preț-curent gratis și free.
Comandele în provincie se săvârșesc prompt și solid.

Credeți-mă că lucrați în interesul propriu dacă nu dați instrumentele să se repara în Timișoara sau Seghedin.

Căci în Chichinda mare (Nagy-Kikinda) str. Sándor-Föherceg. In atelierul meu de instrumente muzicale

provăzut cu puteri de muncă speciale se repară tot felul de instrumente muzicale în mod special cu prețuri nemaipomenit de ieftine. Țin în deposit totfelul de violine fabricația cea mai bună, tambure, harmonice și gramofoaane, precum și plăci de gramofoaane. Apoi tot felul de părți de instrumente.

La comande din provincie se face lucrul cu îngrijire sub supravegherea mea. Cu deosebită stimă:

ANTONIU KELEMEN fabricant de instr. muzicale.

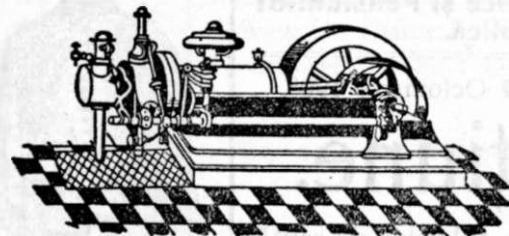

Ferdinand Saller

stabiliment de mașini, motoare și automobile.

Sibiu, Franziskanergasse 6

Se execută orice reparații de motoare cu benzină sau cu ulei. Garantéz întrebuințarea minimală de material și prestație maximală. — Construesc **motoare nouă de benzină dela 2 la 6 HP.** puterea cea mai ieftină pentru industrie și agricultură, stabile sautransportabile. — Toate reparațiile atingătoare de ramura mașinelor să execută în mod special și ieftin

Cele mai bune referențe. Prețurile ieftine. **Serviciu solid.** Fac reparații de automobile și de biciclete.

Opawski József

prima favrică de trăsuri de copii în Ungaria de sud.

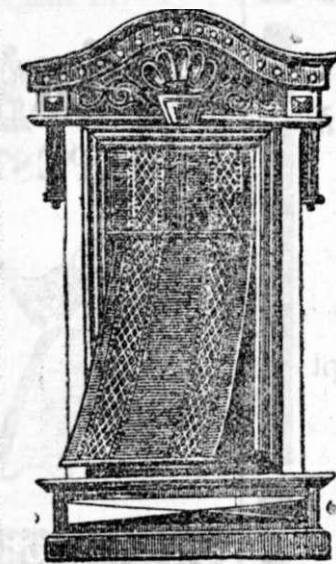
TIMIȘOARA. — Jozsefváros. Misits utca 2 sz. Hunyadi utca sarok.

Ține în deposit

trăsuri de copii

fabricațiune proprie, dela cele mai simple până la cele mai îndobite cu prețuri favorabile.

Tot așa primește tot felul de reparaturi în branșa aceasta.

Atențiune!

rolete pentru ferestre

atunci cereți modele și preț curent, care se va trimite porto-franco.

Când veți cere acestea, vă rugăm să dați lățimea și înălțimea ferestrei și totodată să spuneți dacă roleta trebuie să fie de scândură de pânză sau stofă. Cu stimă:

NETTEL L.

fabrică de rolete.

PÉCS, Indoház utca 23.

Prima fabrică de mașini agricole și întreprindere de săpat fântâni adânci din Sătmăreț. **SZATMÁR strada Teleky 8.**

Șeful firmei **PROBST MÁTYÁS**

Primește: instalări de mori de aburi și motoare cu ulei,

sfredelirea de fântâni arteriane, conducturi de apă și pompe de apă de orice sistem, aporate pentru uscatul nutretului, reparații de automobile și de motoare cu benzină și orice lucrări atingătoare de această branșă cu prețuri avantajoase.

Depozit permanent de mașini cu aburi și de pompe.

